

Søblad (*Nymphoides peltata*)

Beskrivelse

Videnskabeligt navn: *Nymphoides peltata*

Synonymer: -

Kaldenavn: Søblad

Beskrivelse: Søblad er en rodfæstet flydebladsplante med krybende jordstængel, der kan være vidt forgrenet på søbunden^{1,3}. Planten har en åkandeagtig vækst¹ – heraf navnet - og kan få op til 1.6 meter lange, flydende stængler². Bladene, der sidder på de blomstrende stængler er modsatte. Flydebladene er landstilkede, grønne og hjerte-nyreformede. Bladene er 3-10 cm i diameter, er helrandet eller svagt tandet og har røde prikker på undersiden. Blomsterne er gule med 5 kronblade, de måler ca. 3-4 cm og rager op over vandfladen. Blomsterne sidder 1-5 sammen. Blomsternes kronblade er frynsede i kanten og blomstrer i juni-september^{1,2}.

Planten kan både formere sig vegetativt og kønnet.^{3,4}

Foto: Wiki commons By TeunSpaans from NL, CC BY-SA 3.0,

Foto: Wiki commons. By Karelj - Own work, CC BY-SA 3.0

Forvekslingsmuligheder

Når den blomstrer bør søblad ikke kunne forveksles med andre danske vandplanter. Vegetativt kan den kendes fra andre åkandelignende vandplanter ved at have rødprikket bladunderside og lidt kantet-tandet blodomrids¹.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Søblad stammer fra Østasien, Middelhavsområdet og dele af Europa. I Sverige og Schweiz anses planten som værende invasiv⁵. Søblad er en populær akvarieplante og derfor formentlig spredt fra havebassiner til naturen⁵.

Søblad er fundet flere steder på Sjælland i søer, vandløb og i slotsgrave især Københavns vestegn. I resten af landet er der kun få og spredte fund⁶. I Atlas Flora Danica er søblad registreret i 34 ruder⁶ og den er fundet på 34 lokaliteter i perioden 1995-2018¹.

Score og baggrund

Vi benytter en skala fra 1-3. 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj

Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- eller naturværdi	Påvirkning af hjemme- hørende arter	Påvirkning af økosystemer	Økonomiske effekter	Helbreds effekter	Harmonia	Samlet
3	3	3	2	3	1	11	15

Spredningspotentiale: (3). Planten kan reproducere sig både vegetativt og via frø^{4,5,7}. I Danmark spredes planten vegetativt¹. Søblad producerer mange frø, der har en god spredningsevne og tåler udtørring^{4,5,7}. Frøene spredes med vand og spirer såvel på vandoverfladen som nedsunket i muddret⁴. Efter spiring på vandoverfladen kan kimplanterne flyde med vandet i flere uger før de synker ned på bunden, hvor rodfæstes. Planten producerer mange stoloner, der hurtigt koloniserer bundsedimentet, ligesom stoloner let fragmenteres og dermed spredes⁴. Plantens rhizomer overvintrer og tåler udtørring og frost gennem vinterperioden⁴. Søblad angives at være langdistancespredt med andefugle⁶. Søblad har således et stort spredningspotentiale og spredes let over store afstande (>1 km/år) såvel aktivt som passivt. Spredningspotentialet scores derfor 3.

Levestedets bevarings- eller naturværdi: (3). Søblad vokser overvejende på alkalisk og næringsrig bund^{1,6}. Arten ses i lavvandede søer og damme, ler- og grusgravssøer, regnvandsbassiner, gadekær, park- og golfbanesøer, kanaler og voldgrave og ved bredden af strømrigge åer^{1,3,6}. Søblad dukker ofte op i nyetablerede søer¹. Med baggrund i den store variation i artens voksesteder, der inkluderer såvel menneskeskabte og kulturopåvirkede habitater som naturlige habitater, der potentielt kan være af høj bevaringsværdi scores levestedernes bevarings- og naturværdi 3.

Påvirkning af hjemmehørende arter: (3). Planten bliver ofte dominerende, hvor den forekommer, og danner tætte tæpper af vegetation, der skygger den øvrige vegetation^{1,4}. I USA angives arten at fortrænge hjemmehørende arter⁴. Grundet artens potentielle påvirkning på hjemmehørende arter bør dette forhold scores enten 2 eller 3, hvorvidt der sker en lokal eller alvorlig (>80%) tilbagegang for populationer af hjemmehørende arter er ikke muligt at vurdere på baggrund af de foreliggende data. Den effektive vegetative spredning indikerer dog at arten potentielt kan have stor effekt på hjemmehørende arter, hvorfor den scores 3.

Påvirkning af økosystemer: (2). I USA angives arten at påvirke økosystem funktioner og processer⁴. Påvirkningen er dog ikke nærmere beskrevet ligesom det ikke er angivet hvorvidt påvirkningerne er reversible, På denne baggrund scores den potentielle påvirkning af økosystemer 2.

Økonomiske effekter: (3). En svensk undersøgelse fra 2009 vurderer at kontrolomkostningerne for søblad ligger mellem 28 og 73 mio. SEK.⁸ Planten udkonkurrerer andre planter i vandsystemer, påvirker bådtrafik og rekreative aktiviteter som fiskeri, badning og kanosejlad. Det kan således også have en negativ økonomisk effekt på turismen i et givent område⁴. Den potentielle økonomiske påvirkning scores derfor 3.

Helbredseffekter: (1). Der er ikke beskrevet negative helbredseffekter ved søblad.

Total score = 15

Kilder

- ¹ <https://www.fugleognatur.dk/artsbeskrivelse.asp?ArtsID=3398> Felthåndbogen er besøgt 26-03-2018.
- ² Frederiksen, S., Rasmussen, F. N. & Seberg, O. (2012): *Dansk flora* (2. udgave). København: Gyldendal.
- ³ Moeslund, B., Løjtnant, B., Mathiesen, H., Mathiesen, L., Pedersen, A., Thyssen, N., Schou, J.C. 1990. *Danske vandplanter. Vejledning i bestemmelse af planter i søer og vandløb*. Miljønyt nr. 2 1990. København: Miljøministeriet, Miljøstyrelsen.
- ⁴ Darbyshire, S.J. Francis, A. 2008. *The Biology of Invasive Alien Plants in Canada*. 10. *Nymphoides peltata* (S.G. Gmel) Kuntze. *Canadian Journal of Plant Science* 88, 811-829.
- ⁵ <https://www.cabi.org/isc/datasheet/107746> besøgt [08-03-2018]
- ⁶ Hartvig, P. 2015. *Atlas Flora Danica*. Gyldendal, København.
- ⁷ Cook. (1990). Seed dispersal of *Nymphoides peltata* (S.G. Gmel.) Kuntze (Menyanthaceae). *Aquatic Botany*, 37(4), 325-340
- ⁸ Gren, I, Isacs, L, & Carlsson, M. (2009). Costs of alien invasive species in Sweden. *Ambio*, 38(3), 135-40).